

Hardenberg Scholtensdijk 20 0523 - 261941
Ommen Bouwstraat 8 0529 - 450512
Dalfsen Bloemendalstr. 11 0529 - 431742
Nieuwleusen Westeinde 2 0529 - 481201

HET NIEUWE ERFRECHT EN DE REGELING 'OP HET LANGSTE LEVEN' (UITGAVE 2012)

In ons dagelijks leven maken we voortdurend toekomstplannen. Voor een vakantie, voor de aankoop van een auto of een huis. Of om met een nieuwe baan te beginnen. We proberen ons in te leven in die toekomstige omstandigheden.

Bij het feit dat de mens sterfelijk is, staan we niet vaak stil. Toch is het goed u af te vragen wat er met uw vermogen gebeurt wanneer u overlijdt, zeker wanneer u getrouwd bent (of een partnerschap bij de gemeente heeft laten registreren) en kinderen heeft. Maar ook voor mensen die getrouwd zijn en geen kinderen hebben of die ongetrouwd zijn, is het testament iets om bij stil te staan.

Is de verzorging van de langstlevende goed geregeld? Hoe zit het met het pensioen en de levensverzekering? Wat gebeurt er met de erfenis?

Bij overlijden gaan zowel de bezittingen als de schulden van een overledene over op de erfgenamen. Was de overledene in gemeenschap van goederen getrouwd, dan bestaat de erfenis uit de helft daarvan. De andere helft is al van de langstlevende. De kinderen hebben samen met de langstlevende recht op de erfenis. In de wet staat wie erfgenamen zijn en hoe zij de erfenis kunnen afwickelen.

Tót 1 januari 2003 gold een wet die dateerde van kort na de Franse Revolutie en ging uit van de in die tijd heersende opvattingen. Als eerste kwamen de kinderen als erfgenamen in aanmerking; zij hadden zelfs recht op een gegarandeerd aandeel in de erfenis, de legitieme portie. De langstlevende telde eerst niet mee en kreeg pas vanaf 1923 een kindsdeel, maar geen legitieme portie.

Vóór 1 januari 2003 koos men meestal voor een 'langstlevende testament', om te voorkomen dat de kinderen hun deel konden opeisen. Hebt u zo'n testament, lees dan ook onze brochure: 'Zijn onze 'oude' langstlevende testamenten nog geldig en up-to-date?'

De brede maatschappelijke wens om de langstlevende verzorgd achter te laten en de kinderen pas aan bod te laten komen na het overlijden van de langstlevende, heeft geresulteerd in de nieuwe wettelijke regeling.

Vanaf 1 januari 2003 geldt het nieuwe erfrecht (zie ook de brochures in de wachtkamer van ons notariskantoor). De nieuwe regeling houdt in dat als iemand overlijdt die getrouwd is (of een partnerschap bij de gemeente heeft laten registreren) en kinderen heeft, alle bezittingen toekomen aan de langstlevende echtgenoot (of partner). De schulden komen ook voor rekening van de langstlevende.

De kinderen krijgen een vordering in geld op de langstlevende. Deze vordering is pas opeisbaar bij overlijden van de langstlevende. De langstlevende heeft als enig eigenaar van alle bezittingen een sterke positie. Deze regeling wordt ook wel de 'wettelijke verdeling' genoemd.

De nieuwe wettelijke regeling bepaalt dat de legitieme porties van de kinderen pas op te eisen zijn na het overlijden van de langstlevende.

In sommige gevallen geeft de langstlevende er de voorkeur aan om sommige bezittingen (zoals het huis) niet op eigen naam te zetten. Hierbij kunnen zowel fiscale als andere motieven een rol spelen.

De nieuwe wettelijke verdeling biedt de langstlevende de mogelijkheid om *binnen drie maanden* na het overlijden de wettelijke verdeling ongedaan te maken. Daarna moet de nalatenschap in onderling overleg worden verdeeld.

Bij 'oude' testamenten (vaak genoemd 'testamenten ouderlijke boedelverdeling') heeft de langstlevende vaak acht maanden de tijd om de erfenis anders af te wikkelen dan normaal.

De nieuwe wettelijke regeling brengt met zich mee dat het maken een testament vaak niet meer nodig zal zijn om de positie van de langstlevende veilig te stellen.

Redenen voor het maken van een testament

Toch blijft het maken van een testament in veel gevallen wenselijk. Door het maken van het juiste testament kan erfbelasting worden bespaard. In een goed testament is opgenomen dat de langstlevende ervoor kan kiezen om zo weinig mogelijk erfbelasting te betalen. Dit zal afhankelijk zijn van de situatie van de langstlevende.

Daarbij zijn onder andere de volgende vragen van belang:

1. Heeft de langstlevende genoeg geld op de bank om erfbelasting te betalen, of zit al het vermogen 'in het huis'?
2. Wil de langstlevende ervoor zorgen dat de kinderen uiteindelijk zo min mogelijk belasting betalen? Dit kan er toe leiden dat de langstlevende juist wat meer erfbelasting wil betalen. Wanneer de erfporties van de kinderen groter zijn en er een rentebijbeschrijving op de erfdelen plaatsvindt, zal er namelijk bij het eerste overlijden wel wat meer belasting betaald moeten worden. Bij het overlijden van de langstlevende hoeven de kinderen echter over hun erfporties én over de bijgeschreven rente niet opnieuw belasting te betalen. Wanneer de langstlevende zijn/haar partner lang overleeft, zal de bijgeschreven rente tot een aanzienlijke belastingbesparing leiden.
3. Zal er wellicht ooit nog een nieuwe partner in beeld komen? In dat geval zal de langstlevende er waarschijnlijk voor kiezen om de kinderen nog niet te veel aanspraken te geven. De langstlevende houdt dan namelijk de mogelijkheid diens nieuwe partner verzorgd achter te laten.

Andere redenen om toch een testament op te maken, kunnen onder andere zijn:

- Bij een testament kun je flexibelere regelingen maken. Er kunnen bijvoorbeeld clausules opgenomen worden om voor de kinderen overdrachtsbelasting te besparen wanneer de kinderen belang hebben bij het huis.
- Daarnaast kun je de kinderen het recht geven de erfporties in bepaalde situaties (bijvoorbeeld bij hertrouwen of bij opname in een verzorgingshuis) eerder op te eisen.
- Je kunt een uitsluitingsclausule voor de kinderen opnemen (waardoor de erfenis op de 'eigen kinderen' komt; bij een onverhoopte echtscheiding van het kind kan zijn/haar ex geen aanspraak maken op de erfenis).

- Je kunt regelen waar de erfenis terecht komt wanneer het hele gezin bij een ongeluk om het leven komt.
- Je kunt iemand tot executeur benoemen, die de afwikkeling van de erfenis regelt.
- Je kunt bij testament een voogd benoemen over minderjarige kinderen.
- Je kunt een bewind instellen over de erfenis, zodat een bewindvoerder de kinderen kan helpen met de financiën totdat zij een bepaalde leeftijd hebben bereikt.

Wanneer minderjarige kinderen erfgenaam zijn, moeten alle bezittingen en schulden van de nalatenschap 'bij notariële akte' worden beschreven. De akte wordt ter controle naar de kantonrechter gestuurd. Op die manier kan het kind, wanneer het meerderjarig is geworden, nagaan hoe het erfdeel is vastgesteld.

Vóór 1 januari 2003 konden kinderen hun recht op de legitieme portie in goederen opeisen. Zij werden dan bijvoorbeeld mede-eigenaar van de woning. Dat bracht met zich mee dat wanneer ouders hun kind wilden onterven, dit kind zich toch kon bemoeien met de afwikkeling van de erfenis. Vanaf 1 januari 2003 is dat anders. Het recht op de legitieme portie is dan nog slechts een vordering in geld. Een kind dat een beroep doet op de legitieme portie, kan zich niet meer bemoeien met de afwikkeling van de erfenis. Het kind heeft natuurlijk wel recht om te weten wat er is.

De legitieme portie is ook kleiner geworden ten opzichte van de situatie voor 1 januari 2003. In het nieuwe erfrecht is de legitieme portie in alle gevallen de helft van het erfdeel dat het kind normaal zou hebben gehad.

Verder is in de nieuwe wettelijke regeling bepaald dat de kinderen extra rechten (zogenaamde 'wilsrechten') krijgen wanneer de langstlevende echtgenoot wil hertrouwen en er een stiefouder in zicht komt.

Tot hier hebben we het over de wettelijke en testamentaire regelingen gehad bij echtgenoten met kinderen.

Wanneer echtgenoten geen kinderen hebben, moeten zij zich realiseren dat wanneer beiden overlijden zonder testament, het gehele vermogen vererft naar de ouders, broers en zussen van de langstlevende. De familie van de eerstoverledene krijgt niets. Door een testament kan men in zulke gevallen regelen dat het vermogen naar beide families gaat. Uiteraard kan het vermogen ook geheel of gedeeltelijk aan andere personen of instellingen worden vermaakt.

Ook mensen die niet getrouwd zijn, (maar bijvoorbeeld wel samenwonen) doen er goed aan zich af te vragen wat er met hun vermogen gebeurt wanneer zij overlijden. Zie daarvoor onze brochure 'Het samenlevingscontract en de testamenten daarbij'.

Tot slot.

Allerlei ontwikkelingen hebben hun invloed gehad op het ontstaan en veranderen van verschillende testamentaire regelingen 'op het langste leven'.

Sinds 1 januari 2003 geldt het nieuwe erfrecht, dat voor veel mensen die geen testament hebben, een goede regeling biedt. Toch bestaan er nog veel redenen waarom het maken van een testament wenselijk is.

Het kan geen kwaad om een vroeger gemaakt testament nog eens te controleren. Past het testament nog bij uw omstandigheden? U kunt voor een check vrijblijvend een afspraak maken.

Kosten.

Het maken van testamenten op het langste leven kost in normale gevallen € 470,00 (inclusief 19% BTW). Indien er sprake is van het opmaken van deze testamenten in verband met een transport/hypotheekakte, dan is het tarief van de testamenten € 440,00.

Voor testamenten met het oog op bijzondere omstandigheden of zogenaamde estateplanningstestamenten geldt een ander tarief.

Als er nu nog geen kinderen zijn, wordt er meestal in de testamenten geen voogdij- of bewindregeling opgenomen. Om ook de voogdij/het bewind voor de toekomst vast te kunnen leggen, ontvangt u bij het tekenen van de testamenten een certificaat. Hiermee kunt u bij ons kostenloos een voogd aanwijzen (zodra er kinderen zijn) of wijzigen (als er wel kinderen zijn en u in het testament een voogd heeft opgenomen en u een ander wilt aanwijzen).